

Kapitola **Role vedoucího a voliče**

úsek	text	datum	Shrnutí odstavce
------	------	-------	---------------------

Z teorie marxismu-leninismu nám bylo předkládáno třídění na dělnictvo, rolnictvo a pracující inteligenci. Ostatní zaměstnání byla jaksi parazitární. Nejspíš sem byli zařazeni obchodníci, hudebníci, herci, ale možná se do 3 hlavních kategorií nevešly ani chůvy.

Jenomže ve skutečnosti by měli být pracovníci posuzováni spíše podle rovnováhy příjmů a výdajů, resp. podle přínosů pro ostatní a zisků pro sebe.

Na dvou protilehlých koncích tohoto hlediska jsou zloději a charitativní pracovníci.

Jestliže zaměstnanec pečlivě plní podnikatelské úkoly, avšak výsledky práce podniku nikdo nedocení, není zaměstnanec škůdcem, protože za podnik zodpovídá podnikatel.

To, na čem skutečně záleží, tedy ve skutečnosti je, kdo má právo rozhodovat, a kdo naopak musí poslouchat třeba i hloupé příkazy.

A tady nám řekne antecipe, co je vyvážené:

Rozpor "Kdo chce rozhodovat, musí nést za rozhodnutí odpovědnost."

Pokud někoho zvolím do rozhodovací funkce, - ať už jako volič, nebo daňový poplatník - očekávám, že když něco zkazí, ponese důsledky. Když se však daří, je to přeci pokládáno za jeho povinnost.

Pokud je někdo zvolen do rozhodovací funkce, očekává, že když se mu něco obzvláště podaří, bude z toho mít nadstandardní výhody.

Pokud se mu něco nevydaří, uznává, že by měl nést nějaké (pokud možno) menší důsledky. Ale mělo by se přihlídnout k tomu, že on se do funkce necpal, ale že ho navrhli a zvolili druzí. Ti by měli přirozeně společně s ním důsledky platit.

Tento rozpor v očekáváních vede k řadě dalších rozporů.

Voliči chtějí, aby rozhodovací funkce přinášela samé dobré výsledky. Vedoucí chce, aby nemusel nést důsledky za svá chybná rozhodnutí, ale aby byl speciálně odměňován za dobré fungování.

Tento rozpor vede k tomu, že vedoucí je snadno korumpovatelný, protože si bere "zaslouženou" odměnu.

Dále vede k pocitu vedoucího, že je důležitější, než ti, kteří ho zvolili. Voliči se naopak domnívají, že oni jsou to hlavní, a bez jejich potřeby ustavit takovou funkci, by žádný vedoucí nebyl.

Např. Prezident státu tu je proto, že ho národ chtěl. Přesto si mnozí prezidenti osobují zacházení, které se nedá z hlediska lidu ospravedlnit.

Co by mělo být změněno ve výchově, aby se tento rozpor zmenšil?

První zásada by měla jako obvykle být zásada symetrie = pokud si vedoucí vymění místo s některým z dosud podřízených, bude bývalý podřízený chtít stejné změny, které požadoval, dokud byl ve funkci předchozí vedoucí?

Pokud ne, byly předchozí požadavky neoprávněné.

Potíž je samozřejmě s realizací takové symetrie v praxi. Nejčastěji je kritik natolik nekompetentní, že vůbec nepřipadá v úvahu mu svěřit vedení ani na chvíli.

Na druhé straně při moderní technologii simulací a her by snad bylo možné sestavit počítačové hry, v nichž by kritik mohl předvést, jak se osvědčí v roli vedoucího.

Na stejnou strunu je třeba zabrnkat v případě některých nekompetentních vedoucích. V podnikání to dopadne vyřazením takové osoby z trhu. Ale v politice je to zatím řešeno velmi chabě, i když rozhodnutí politiků ovlivní životy mnoha lidí.

Je zde výzva pro tvůrce počítačových her, jak zdokonalit simulace do té míry, aby bylo měřitelné, jak se kdo osvědčí v roli podřízeného a v roli vedoucího.